«Ոչ»՝ բռնապետությանը

«Դիմել ժողովրդական պատգամավորների բոլոր խորհուրդներին, քաղաքական կուսակցություններին, արհեստակցական միություններին, հասարակական կազմակերպություններին ու շարժումներին, կոչ անելով պաշտպանել ԽՍՀՄ Գերագույն խորհրդի, ԽՍՀՄ պրեզիդենտի և ԽՍՀՄ Նախարարների խորհրդի ջանքերը քաղաքացիական խաղաղություն ու համերաշխություն պահպանելու, հասարակական կարգ ու պետական կարգապահություն հաստատելու, տնտեսական կապերն ու ձեռնարկությունների աշխատանքի նորմալ ռիթմը ամրապնդելու, գործադուլներն ու այլ սոցիալական բախումները կանխելու, բոլոր ազգերի ու ազգային կազմավորումների համագործակցությունն ամրապնդելու ուղղությամբ»։

(«Երկրի տնտեսական ու հասարակական-քաղաքական կյանքի կայունացմանն ուղղված լրացուցիչ միջոցառումների մասին» ԽՍՀՄ օրենքից)

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆՅԱՆ ՖԵԴԵՐԱՑԻԱՅԻ ՍՈՑԻԱԼ-ԴԵՄՈԿՐԱՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐ։

Հերթական անգամ մենք լսում ենք քաղաքացիական խաղաղության, միասնության ու համախմբման կոչեր։

Իսկ դրա համար ի՞նչ են անում խորհրդարանն ինքը ու երկրի ղեկավարությունը։

Այս տարվա փետրվարին Մ. Ս. Գորբաչովը հայտարարեց, որ նրա համար քիչ են ԽՍՀՄ Գերագույն խորհրդի նախագահի լիազորությունները։ Մարտի սկզբին ԽՍՀՄ ժողովրդական պատգամավորների համագումարը ընդլայնեց նրա իրավունքները և ինքը նրան պրեզիդենտ ընտրեց։ Արդյոք ժողովրդի կամքի անտեսումը նպաստե՞ց մեր երկրում խաղաղության ու համերաշխության ամրապնդմանը։

Նոր պրեզիդենտի առաջին հրամանագրերից մեկը հանցափորձ էր Սադովոյե կոլցոյի սահմաններում հանրահավաքների ու ցույցերի հավաքելու Մոսկվա քաղաքի բնակիչների իրավունքների դեմ, դեմոկրատական Մոսխորհրդի օրինական իրավունքների դեմ։ Հենց այդ հրամանագիրը պաշտոնապես ճանաչված է որպես հակասահմանադրական։ Արդյոք այն նպաստե՞լ է մայրաքաղաքի բնակիչների համաձայնությանն ու համերաշխությանը։

Օգոստոսին պրեզիդենտը միանձնյա կերպով ԽՍՀՄ գիտությունների ակադեմիայի անդամների [illegible] համաժողովրդական անփականության ամրողջ մասը։ [illegible] սարսափ քաղաքացիներից շատերն են հասկանում, որ դա պարզապես է համատարածության համար՝ երբ հարյուր ցկյանս ակադեմիկոսներին, այլ ոչ թե բազմահազար գիտնականներին ու ինժեներներին, որոնք, ինչպես և դուք, սովորված են չունեն աշխատավարձի դիմաց վաճառելու իրենց տաղանդը։ Արդյոք այդ հրամանագիրը նպաստու՞մ է հասարակության մեջ սոցիալական արդարության ու համաձայնության հաստատմանը։

Դեռևս մեկ տարի առաջ ապագա պրեզիդենտը հաստատուն կերպով հանդես էր գալիս Լեռնային Ղարաբաղին միութենական հանրապետության կարգավիճակ չշնորհելու դեմ։ Հիմա, Բ. Ն. Ելցինի ՌՍՖՍՀ Գերագույն խորհրդի նախագահ ընտրվելուց հետո, նա ակտիվորեն պաշտպանում է Ռուսաստանի բոլոր ինքնավարությունները միութենական հանրապետությունների վերածելու ու Ռուսաստանյան Ֆեդերացիայի կազմից նրանց դուրս գալու գաղափարը, իսկ նրան հավատարիմ կուսակցական-նոմենկլատուրային ապարատը անում է ամեն ինչ, որպեսզի հիմարացնի հասարակ մարդկանց ու ռուսաստանյան ժողովրդավարական ու անկուսակցական ղեկավարից հեռացնելու չափ ավելի երկար պահպանի իրենց բացկամ [illegible]։ Արդյոք դա նպաստու՞մ է քաղաքացիական խաղաղության պահպանմանը ինքնավարություններում և ամբողջ հանրապետության մեջ։

Ժողովուրդը համառորեն պահանջում է կառավարության հրաժարականը, որը հինգ տարվա ընթացքում երկիրը ներքաշել է դեֆիցիտի, արժեզրկման, համընդհանուր խառնաշփոթության անդունդ։ Իսկ պրեզիդենտը, ամեն մի տրամաբանության հակառակ, կառչում է այդ կառավարությունից, ինչպես սովորաբար՝ ծայրից, ընդունելով խոստանալով [illegible] Գերագույն խորհրդին՝ պաշտպանելու նրա ծրագիրը։

Արդյոք դա նպաստու՞մ է իրադրության կայունացմանը երկրում։

Պարզվում է, որ բավական քիչ է պրեզիդենտի իշխանությունը։ Եվ բավական չէ Գերագույն խորհուրդը ընդունում է որևէ նրան հատուկ լիազորություններ շնորհելու մասին։ Նրան զիջելով իր օրենսդրական գործառույթների զգալի մասը։ Ընդ որում, նա հրաժարվում է նույնիսկ պրեզիդենտի օրենսդրական գործունեության վերահսկողությունից։ Միայն միամիտ-պարզամիտների համար կարող են նախանշված լինել հանձնարար Գույքի իրավաբանական նորույթները [illegible] մասին։ Ցանկացած ողջամիտ մարդու համար պարզ է, որ բավական է խորհրդարանին խանգարել նիստի ժամանակ ընթացքում հավաքելու, որպեսզի նրան զրկեն հնարավորությունից արգելելու պրեզիդենտին՝ իր օրինական հրամաններով կատարելու ցանկացած բան։

ԽՍՀՄ Գերագույն խորհրդի 305 անդամներ, որոնց պետք չեղան օրենսդիրների իրավունքները, քվեարկեցին պրեզիդենտին հատուկ լիազորություններ շնորհելու օգտին և դրանով իսկ մեզ ու ձեզ և մեր երկիրը դարձրին նրա բարի կամքի, իսկ գուցե և տրամադրության, պատանդներ։

Արդ ինչպե՞ս վարվենք մենք, ռուսաստանցինե՞ր։

Նախ, պարզենք, թե՝ արդյոք այդ 305-ի մեջ չի՞ մտնում ձեր պատգամավորը։ Այն նույնը, որին դուք ձեր ձայնն եք տվել 1989 թ. գարնանը։ Եթե պարզվի, որ նրան պետք են պատգամավորական 200 ռուբլիները, անվճար երթևեկությունն ու պատգամավորի կոչման մնացյալ առավելությունները, բայց պետք չեն ընտրությունների ձեր պատգամած օրենսդրի լիազորությունները ու դրա հետ կապված պատասխանատվությունը, ապա գուցե ժամանա՞կն է նրան ետ կանչելով թույլ և՛ տալ չէր, և՛ երկրորդը ու հանձնել մեկ ուրիշ, ավելի արժանավոր ընտրյալի։

Երկրորդ, մենք պետք է պաշտպանենք մեր ռուսաստանյան խորհրդարանն ու նրա առաջնորդ Բ. Ն. Ելցինին։ Պետք է պաշտպանել նաև դեմոկրատական ուժերի շահերը տեղական իշխանության մարմիններում։ Ռուսաստանը կոնկրետ, ոչ մի տեղ չունենք նահանջելու։ Ռուսաստանը դուրս հանելու և զարգացման ազատ ուղու վրա դնելու նրանց ջանքերի դեմ են հիմա ուղղված կենտրոնական իշխանության բոլոր ճիգերը։

Նոմենկլատուրային կուսակցավարությունը բաց գիտակցում է. Ռուսաստանում Բ. Ն. Ելցինի սկսած վերափոխումների հաջողությունը նշանակում է գրեթե իրական կանխորոշմի մեջ նրա գոյատևային կյանքի վախճանը։ Մեզ վհատեցնել, խանգարելու են և՛ միութենական և՛ տեղային ռուսաստանյան «հավատարիմ լենինյանները», բայց սովորած կլինենք համառորեն ու համբերությամբ առաջ շարժվել [illegible] նրանց կազմից նորացված «սարքավորային» միջոցով։ Մեզ ուրիշ ուղի չի մնում, եթե ուզում ենք գոյատևել։

Մենք չափ համբերատար ժողովուրդ ենք։ Ու մի քիչ էլ կհամբերենք։ Բայց ի՞նչ կարող ենք, եթե այդ լիազորություններն էլ քիչ թվան պրեզիդենտին... Նա էլ ինչ կպահանջի։ Ցե՞ն ինքը կվերցնի։ Մեր խորհրդարանն արդեն բարենպաստ պայմաններ է ստեղծել, որպեսզի երկիրը վերադարձնի առողջ դեպի բնականոնություն։ Ինչպես ասում են, նա իր գործն արել է, և հիմա մեզ մնում է մասնակից դառնալ, և՛ ժողովրդավարությունը պաշտպանելու մասին։

Երրորդ, պետք է պատրաստվել կանխելու պրեզիդենտական կամ ազգային բռնապետություն հաստատելու հնարավոր փորձերը։ Այդ դեպքի համար անզեն ժողովուրդը կարող է ունենալ դիմադրության միայն մեկ միջոց՝ համընդհանուր քաղաքական գործադուլ։ Պատրաստ լինել դրան՝ նշանակում է միավորել սոցիալիստական կուսակցությունների ու դեմոկրատական բլոկի հասարակական շարժումների շուրջը, հզել նրանց ընդհանուր գործողությունների համակարգման մեխանիզմը, քաղաքի ներսում ու քաղաքների միջև կազմակերպել անխափ կապի (բացի պետական փոստի, հեռախոսի, հեռագրի պաշտոնական միջոցներից) գծերը։

Առայժմ Միխայիլ Սերգեևիչ Գորբաչովը շարքի պրեզիդենտ է։ Բայց ապագան մեզ չի ների, եթե մենք պատրաստ չլինենք վատթարին։

Հիշեցե՛ք։ Մեզանից բացի ոչ որ չի հոգա մեր մասին։

Ահա այսպիսին է մեր պատասխանը ԽՍՀՄ «հնազանդ» Գերագույն խորհրդին։

Ռուսաստանյան Ֆեդերացիայի սոցիալ-դեմոկրատական կուսակցության վարչության նախագահության անդամներ՝

Գ. Մ. ԿՈՒԴՅՈՒԿԻՆ, Մոսկվա քաղաքի Լենինգրադյան շրջխորհրդի ժողովրդական պատգամավոր, Ա. Մ. ՕԲՈԼԵՆՍԿԻ, ԽՍՀՄ ժողովրդական պատգամավոր, Օ. Գ. ՌՈՒՄՅԱՆՑԵՎ, ՌՍՖՍՀ ժողովրդական պատգամավոր, Լ. Բ. ՎՈԼԿՈՎ, ՌՍԴԿ վարչության քաղաքական ենթահանձնաժողովի նախագահ, ՌՍՖՍՀ ժողովրդական պատգամավոր։

«ԴԵՄՈԿՐԱՏԻՉԵՍԿԱՅԱ ՌՈՍՍԻԱ»,
1990 թ. նոյեմբեր, թիվ 1